

تالاب صالحیه

محدوده اراضی تالابی، آبگیرها و کفه های نمکی دشت صالحیه در استان البرز و دشت اله آباد در استان قزوین با وسعتی بیش از ۶۳۰۰۰ هکتار در مرز مشترک غربی استان البرز واقع شده که حدود ۳۰ هزار هکتار از این تالاب در شهرستان نظرآباد و اشتهارد قرار دارد. پهنه های آبگیر رودخانه شور و دشت صالحیه حدود ۱۱۰۰ متر ارتفاع و دارای سطح کم شیب و با کمی تقعر (محل تجمع آب های اراضی اطراف)، با خاک رسوبی عمیق، مرطوب با شوری زیاد و بافت طبقات خاک از سبک تا خیلی سنگین متغیر است. میانگین سالانه بارندگی در این منطقه ۲۲۰ میلی متر بوده که کمترین نزولات جوی را در استان به خود اختصاص داده است. بررسی وضعیت تغییرات پارامترهای هواشناسی حوضه آبریز صالحیه در جهت کاهش بارش و افزایش دما و تبخیر می باشد بطوری که میزان بارشها در ۱۵ سال اخیر نسبت به دوره ۴۵ ساله به میزان ۸ درصد کاهش داشته است.

پوشش گیاهی منطقه از نوع جوامع استپی می باشد و شامل انواع گیاهان مرتعی، از قبیل گرامینه ها، درمنه ها و انواع گیاهان بالشتکی خاردار و در خاک های شور که غلظت املاح خاک زیاد است انواع گیاهان شورپسند به وفور دیده می شود.

اهمیت زیستگاهی

تالاب ها را می توان در حفظ تنوع پرندگان آبی و کنارآبی کشور دارای اهمیت دانست. به عبارت دیگر حضور این تالاب باعث میشود تا پرندگان کمتری در مسیر مهاجرت از بین بروند و همچنین منابع مورد نیاز جمعیتی از پرندگان را برای فصل سرما تأمین میکند

زیستگاههای تالاب صالحیه بسیار متنوع بوده و شامل انواع پرندگان خشکزی و آبی می باشد. تاکنون حدود ۱۱۰ گونه پرنده در این زیستگاه ثبت شده است. گونه های مهاجر آبی و کنار آبی در مسیر مهاجرت خود در این منطقه فرود می آیند و پس از سپری نمودن زمان استراحت و تجدید قوا به مناطق دیگر به پرواز در می آیند . پرندگان آبی و کنار آبی با این مناطق آشنا بوده و از بین رفتن یا تخریب تالاب به هر دلیل ممکن است باعث اختلال در روند مهاجرت آنها شود. این تالاب بعنوان استراحتگاه موقت و گاه محل تخم گذاری و جوجه آوری برخی از گونه های پرندگان محسوب می شود .

انواع پرندگان مهاجر آبی و کنار آبی شامل درنا خاکستری، غاز خاکستری، اردک سرسبز، تنجه، آنقوت، اگرت ، حواصیل خاکستری ، فلامینگو، لک لک سیاه، پلیکان سفید و ... در این تالاب مشاهده گردید. از گونه های پستاندار موجود در منطقه می توان به خرگوش، روباه، گرگ، شغال، گراز، تشی، سنجاب زمینی و ... اشاره کرد.

عوامل موثر در تخریب تالاب

در سال های اخیر به دلیل خشکسالی های مداوم، کاهش بارندگی و رطوبت نسبی محیط به همراه بهره برداری نامتوازن محیط زیست، نظیر تخریب پوشش گیاهی، استفاده بی رویه از منابع آبی، اجرای طرحهای جمع آوری آبهای سطحی و احداث زهکش، چرای دام های سنگین نظیر شتر افزون بر توان علوفه ای منطقه و عدم تامین حقابه تالاب سبب خشک شدن تالاب قاپوز آباد شده است نتیجه خشک شدن این تالاب و کاهش رطوبت خاک در منطقه، گسترش شدید پدیده گرد و غبار از طریق برداشت رسوبات بستر خشکیده تالاب شده است. در حال حاضر دشت نظر آباد از کانونهای مهم محلی تولید ریز گرد در استان البرز شناخته میشود.

ادامه این روند تبعات بسیاری همچون افزایش آلودگی، مسایل بهداشتی، آسیب جدی به فون و فلور منطقه و نهایتا معارضات اجتماعی و مهاجرت را در پی خواهد داشت.